

Kuva: Niklas Meltio

PUNAINEN RISTI TOIMII

Punainen Risti toimii Suomessa

Suomen Punainen Risti • Järjestökoulutus 2010

PUNAINEN RISTI KOULUTTAA

PUNAINEN RISTI TOIMII SUOMESSA

Suomen Punainen Risti toimii kotimaassa niiden hyväksi ja kanssa, jotka eniten apua tarvitsevat. Apua ja tukea antavat koulutetut, osaavat vapaaehtoiset ja työntekijät, ihmiseltä ihmiselle.

Punainen Risti viranomaisten apuna

Suomen Punainen Risti täydentää maamme sosiaali- ja terveydenhuoltoa sekä katastrofivalmiutta, mutta omista lähtökohdistaan. Järjestö tukee ja avustaa maan viranomaisia rauhan, sodan tai muiden poikkeustilojen aikana. Tavoitteena on ihmisten hyvinvointi. Toiminta perustuu Punaisen Ristin kansainväliseen tehtävään, asetukseen Suomen Punaisesta Rististä ja viranomaisten kanssa tehtyihin sopimuksiin. Suomen Punainen Risti koordinoi Vapaaehtoista pelastuspalvelua (Vapepa), joka tukee viranomaisia pelastuspalvelutehtävissä. Paikallisosastot pitävät yllä auttamisvalmiutta ja toimivat yhteistyössä viranomaisten kanssa.

Punainen Risti aktiivisena kansalaisjärjestönä

Suomen Punainen Risti vastaa kansalaisjärjestönä paikallisiin tarpeisiin. Punaisen Ristin aktiiviset vapaaehtoiset ja jäsenet selvittävät alueellaan haavoittuvuutta ja suunnittelevat tulosten perusteella toimintaa ja hankkeita. Toiminta on joustavaa, ja tarpeisiin voidaan reagoida nopeastikin.

Kaikki mukaan toimimaan

Punaisen Ristin vapaaehtoistoiminta on avointa kaikille. Tehtäviä riittää jokaiselle, jolla on halua olla mukana auttamassa. Moninaisuus Punaisessa Ristissä tarkoittaa avointa ja myönteistä toimintatapaa kaikilla tasoilla. Myös Suomeen muualta muuttaneet ihmiset ovat arvokas ja toivottu voimavara auttamistyössämme. Toisaalta järjestötoiminta tukee kotoutumista Suomeen luomalla kontakteja ja verkostoja kantaväestön ja uusien tulijoiden välille.

HAAVOITTUVA

Haavoittuva on henkilö, jota uhkaavat tilanteet vaarantavat hänen henkensä tai mahdollisuuksiaan elää sosiaalisesti ja taloudellisesti tyydyttävää ja ihmisarvoista elämää.

Strategia 2010

”Tarkoituksensa toteuttamiseksi järjestö:

- 1) ylläpitää auttamisvalmiutta ja harjoittaa humanitaarista avustustoimintaa;
- 2) ylläpitää auttamismieltä ja hankkii jäseniä;
- 3) harjoittaa ja kehittää osaltaan pelastustoimen vapaaehtoistoimintaa sekä huolehtii henkilötiedustelutoiminnasta;
- 4) harjoittaa tarvittavaa sosiaali- ja terveyspalvelutoimintaa;
- 5) harjoittaa veripalvelutoimintaa veripalvelulain (197/2005) mukaisesti;
- 6) harjoittaa nuorisotyötä ja -toimintaa;
- 7) harjoittaa monikulttuurisuustyötä ja kansainvälisyyskasvatusta;
- 8) kouluttaa vapaaehtoisia ja ammattihenkilöstöä sekä organisoii näiden työtä;
- 9) harjoittaa tiedotus- ja julkaisu- toimintaa;
- 10) tekee tunnetuksi Suomen Punaisesta Rististä annetun lain (238/2000) 1§:n 1 momentissa mainittuja valtiosopimuksia sekä muuta kansainvälistä humanitaarista oikeutta sekä omalta osaltaan edistää niiden täytäntöönpanoa ja noudattamista;
- 11) järjestää avustuskeräyksiä ja kampanjoita;
- 12) harjoittaa toimintansa tukemiseksi järjestön tarkoitusta edistävää taloudellista toimintaa sekä muuta varainhankintaa;
- 13) toimii yhteistyössä kansainvälisen Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun liikkeen keskuselinten sekä muiden maiden kansallisten yhdistysten kanssa;
- 14) voi toimia yhteistyössä toisten oikeuskelpoisten yhteisöjen, säätiöiden ja laitosten kanssa;
- 15) ryhtyy tarvittaessa muihin järjestön tarkoitusta edistäviin tai tukeviin toimiin.”

Suomen Punaisen Ristin säännöt sisältävä asetus 3 §

NELJÄ YDINTEHTÄVÄÄ

Punaisen Ristin ydintehtävät ovat kaikkialla maailmassa samat. Toimintaa organisoidaan niiden mukaisesti ottaen huomioon paikalliset tarpeet.

STRATEGIA 2010

Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun yhdistysten kansainvälisen liiton Strategia 2010 linjaa koko Punaisen Ristin liikkeen tavoitteet ja toiminnan vuoteen 2010 saakka. Strategiaa luotaessa arvioitiin 90-luvun toimintaa, onnistumisia ja epäonnistumisia sekä seuraavien 10 vuoden tarpeita. Valmisteluun osallistui Punaisen Ristin edustajien lisäksi muun muassa poliitikkoja, analyytikkoja ja muiden järjestöjen työntekijöitä. Strategia suosittaa, että kansalliset yhdistykset keskittyvät tarkasti valittuihin neljään ydintehtävään.

Suomen Punainen Risti hyväksyi neljä ydintehtävää toiminnan kehittämisen suuntaviivoiksi yleiskokouksessaan vuonna 2002.

Neljä ydintehtävää

- Perusperiaatteiden ja humanitaaristen arvojen edistäminen
- Auttamisvalmius
- Humanitaarinen avustustoiminta
- Terveys ja huolenpito lähiyhteisössä

Punaisen Ristin periaatteiden ja humanitaaristen arvojen edistäminen

Punainen Risti edistää inhimillisiä arvoja yhteiskunnassa. Koulutuksella, tiedottamisella, kannanotoilla, kampanjoilla ja tempauksilla järjestö toimii elämän, terveyden ja ihmisarvon hyväksi ja tekee tunnetuksi humanitaarista oikeutta. Näin se vahvistaa periaatteiden ja inhimillisten arvojen ymmärrystä järjestön sisällä, viranomaisten ja eri alojen vaikuttajien keskuudessa sekä vaikuttaa ihmisten asenteisiin ja toimintaan yhteiskunnassa.

Auttamisvalmius

Punaisen Ristin osastot ovat oman alueensa tarpeiden ja uhkatekijöiden asiantuntijoita. Ne pitävät yllä auttamisvalmiutta kouluttamalla vapaaehtoisia mm. ensiavun, ensihuollon ja psykososiaalisen tuen tehtäviin. Osastot laativat yhteistyössä viranomaisten kanssa paikallisen valmiussuunnitelman katastrofitilanteiden varalle. Turvallisuuteen ja ensiapuun liittyvällä koulutuksella parannetaan kansalaisten omaa auttamisvalmiutta. Suomen Punainen Risti varautuu jatkuvasti myös kansainväliseen avustustoimintaan. Käräyksien järjestäminen ja katastrofirahaston kartuttaminen tekee mahdolliseksi Punaisen Ristin valmiuden auttaa nopeasti niin kotimaassa kuin ulkomailla.

Humanitaarinen avustustoiminta

Suomessa avustustoiminta voi olla niin henkistä tukea kuin käytännön apua. Esimerkiksi tulipaloissa tai suurissa onnettomuuksissa majoituksen järjestelyt, vaate- ja ruokahankinnat voivat olla tarpeen. Yhtä tärkeää on puhua huono-osaisten puolesta ja kehittää jatkuvasti työtapoja ja toimintamalleja, joilla voidaan ehkäistä syrjäytymistä ja riskiolo-suhteita sekä lieventää niiden aiheuttamia seurauksia. Suomen Punainen Risti osallistuu humanitaariseen avustustoimintaan myös kansainvälisesti. Se lähettää kansainvälistä apua – työntekijöitä, rahaa, tavaraa – kansainvälisen Punaisen Ristin vetoomusten perusteella. Kansainvälisellä avustustoiminnalla tuetaan sekä katastrofiavun ohjelmia että jälleenrakennus- ja kehitysohjelmia.

Terveys ja huolenpito lähiyhteisössä

Aktiivisen kansalaisjärjestön rooli korostuu terveyden ja huolenpidon edistämisessä lähiyhteisössä. Punainen Risti täydentää sosiaali- ja terveydenhuollon julkisia palveluita, ja tavoitteena on ihmisten terveyden sekä hyvinvoinnin edistäminen. Tässä tehtävässä Punaisen Ristin vapaaehtoisilla on merkittävä rooli. Vapaaehtoiset ovat mukana paitsi auttajina myös tukemassa muita auttajia, esimerkiksi omaisia. Ensiapukoulutuksessa opitaan ensiaputaitojen lisäksi tapaturmien ehkäisyä ja terveyden edistämistä. Vapaaehtoiset ystävät vierailevat yksinäisten luona. Toimintakeskukset tarjoavat kohtaamispaikkoja, joissa paikkakuntalaiset voivat harrastaa, auttaa ja tulla autetuksi.

VAPAAEHTOISTOIMINTAA HÄDÄSSÄ JA ARJESSA

Punaisen Ristin periaatteiden ja arvojen edistäminen

Punaisen Ristin tehtävänä on edistää inhimillisiä arvoja yhteiskunnassa. Punaista Ristiä ei ole olemassa ilman jäseniä ja aktiivisia vapaaehtoisia. Osastoissa luottamushenkilöt ja vapaaehtoiset pitävät yllä auttamisvalmiutta huolehtimalla mm. toiminnan järjestämisestä, hallinnosta, viestinnästä, varainhankinnasta ja keräysorganisaatiosta. Samalla he toimivat maailmanlaajuisen Punaisen Ristin edustajina ja viestin viejinä niin omassa elinympäristössään ja järjestön sisällä kuin viranomaisten ja eri alojen toimijoiden keskuudessa.

Jokaisen vapaaehtoisen ja työntekijän toiminta vaikuttaa ihmisten asenteisiin ja toimintaan yhteiskunnassa. Siksi on tärkeää, että jokainen Punaisen Ristin edustaja tuntee järjestön periaatteet ja ymmärtää inhimilliset arvot, joiden perustalle koko järjestön auttamistyö perustuu.

Jokaisella Punaisen Ristin vapaaehtoisella on oikeus perehdytykseen ja koulutukseen, jotta hän voi täysipainoisesti toimia järjestön ja tukea tarvitsevien hyväksi. Järjestelmällinen järjestökoulutus nykyisille ja tulevillekin vapaaehtoisille, samoin kuin suurelle yleisölle, on onnistuneen auttamistyön edellytys.

Humanitaarinen oikeus

Humanitaarisen oikeuden vapaaehtoistoiminnan tavoitteena on lisätä tietoa sodan oikeussäännöistä ja Punaisen Ristin erityisasemasta sodan uhrien auttamisessa. Sodan oikeussäännöt suojelevat sotien uhreja eikä mikään oikeuta hyökkäämään siviilejä vastaan. Punainen Risti suojelee ja auttaa sotien jalkoihin jääneitä siviilejä, sotavankeja ja haavoittuneita.

Tavoitteeseen pyritään ensisijaisesti parantamalla koulutusvalmiuksia ja järjestämällä peruskursseja ja erilaisia tapahtumia, kuten hiljaisia mielenilmauksia. Humanitaarisesta oikeudesta eli sodan oikeussäännöistä voidaan järjestää myös keskustelutilaisuuksia, luentosarjoja, leffailtoja ja työpajoja.

Auttamisvalmius

Punaisen Ristin osastojen perustehtävänä on pitää yllä auttamisvalmiutta. Jokainen osaston toimija on tärkeä auttamisvalmiuden kannalta. Osa vapaaehtoisista on aktiivisesti mukana hälytysryhmätoiminnassa, mutta on hyvä tuntee kaikki osaston voimavarat, jotta jokainen voidaan tarvittaessa hälyttää mukaan auttamaan.

Osana Vapaaehtoista pelastuspalvelua Suomen Punaisen Ristin osasto auttaa hälytetäessä muun muassa etsinnöissä ja onnettomuustilanteissa huolehtimalla esimerkiksi ensihuoltotehtävistä, kuten majoituksesta, muonituksesta ja henkisestä ensiavusta.

Vapaaehtoinen pelastuspalvelu

Suomen Punainen Risti koordinoi Vapaaehtoisen pelastuspalvelun (Vapepa) toimintaa. Vapepaan kuuluu 49 valtakunnallista jäsenjärjestöä tai -yhteisöä (2009) ja niiden kautta yli 20 000 aktiivista toimijaa.

Vapepalla on noin 1300 hälytysryhmää ja kaikki sen vapaaehtoiset kuuluvat johonkin näistä ryhmistä. Ryhmät hälytetään tehtäviin Vapepan alueellisen hälytysjärjestelmän kautta. Suomen Punaisen Ristin osasto täyttää hälytyskortin ja liittää sen Vapepan hälytysjärjestelmään. Hälytystehtävissä on osastoista mukana mm. ensiapuryhmiä, ensihuollon osaajia ja kotimaan avun toimijoita.

Hälytysryhmien vapaaehtoiset on koulutettu tehtäviinsä ensihuollon, etsinnän ja viestitoiminnan peruskursseilla, ja he osallistuvat harjoituksiin yhdessä viranomaisten kanssa. SPR järjestää vuosittain myös valtakunnallisia koulutuksia, kuten valmiuskouluttajien, Vapepa-johdajien ja valmiuspromojen koulutusta.

Valmiussuunnittelu

Valmiussuunnittelun tavoitteena on ylläpitää ja kehittää osaston valmiutta toimia erilaisissa auttamistilanteissa yhteistyössä eri viranomaisten ja muiden auttajien kanssa. Osaston valmiudesta vastaa osaston hallitus, mutta valmiussuunnitteluun osallistuu koko osasto.

Osaston valmiussuunnitelma on toimintaohje auttamistilanteita varten. Valmiussuunnitelma pitää sisällään mm. suunnitelman siitä, miten osaston toimijat hälytetään apuun. Vähintäänkin osaston kotimaan avun valmius on hyvä liittää Vapaaehtoisen pelastuspalvelun hälytysjärjestelmään.

Valmiuttaan suunnitteleva osasto:

- selvittää paikkakunnan riskit,
- kartoittaa omat voimavaransa auttajana,
- selvittää yhteistyöverkostot paikkakunnalla,
- sopii osaston tehtävistä ja roolista erilaisissa auttamistilanteissa viranomaisten ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa,
- kirjaa osastolle valmiussuunnitelman,
- pitää yllä osaston valmiutta ja päivittää säännöllisesti valmiussuunnitelmansa.

Keräysvalmius

Vapaaehtoisten kerääjien ansiosta pystymme auttamaan sekä kotimaassa että kansainvälisissä avustuskohdeissa. Syksyn Nälkäpäivä on keräyksistä tunnetuin. Sen lisäksi järjestämme ajankohtaisia keräyksiä tarpeen mukaan. Keräystoimintaan voi osallistua vaikka tunniksi kerrallaan.

Ensiapuryhmät

Ensiapuryhmät ovat tärkeä osa järjestöme auttamistoimintaa. Ensiapuryhmä kokoontuu säännöllisesti opettelemaan ja harjoittelemaan ensiavun taitoja. Ensiapuryhmien näkyvintä toimintaa on päivystyspalvelu. Ensiapuryhmät päivystävät vuosittain tuhansissa eri tapahtumissa. Osa ensiapuryhmistä osallistuu myös hälytystehtäviin osana Vapaaehtoista pelastuspalvelua.

Ensivastetoiminta

Ensivasteella tarkoitetaan hätätilapotilaan ensimmäisenä tavoitettavaa yksikköä, jonka tarkoituksena on aloittaa hätäensiapu, valmistella potilas kuljetusta varten ja avustaa ensihoitoyksikköä hoitotehtävissä. Suurin osa Punaisen Ristin ensivastetoiminnasta on päivystysensivastetta; ryhmässä on ensiapupäivystyksen aikana vähintään kaksi ensivastekoulutuksen saanutta henkilöä ja ensivastevarusteet.

Väestön ensiapukoulutus

Suomen Punaisen Ristin piirit ja osastot järjestävät väestölle ensiapukursseja. Ensiapukoulutuksella lisätään kansalaisten auttamisvalmiutta. Ensiapukursseille osallistuu vuosittain yli 100 000 henkilöä.

Rinnepäivystäjät

Punaisen Ristin rinnepäivystäjät päivystävät noin 30 eri hiihtokeskuksessa. Vapaaehtoinen rinnepäivystäjä auttaa rinteessä loukkaantuneita laskettelijoita. Päivystäjät toimivat yhteistyössä hiihtokeskusten kanssa.

Suuronnettomuusvalmius, SUROVA

Suomen Punainen Risti kouluttaa kuntien sosiaali- ja terveystoimen työntekijöitä auttamaan ja organisoimaan apua suuronnettomuuksissa. Todellisiin tilanteisiin varaudutaan yhteisten harjoitusten avulla. SPR räätälöi koulutuksen kuntakohtaisten/alueellisten valmiussuunnitelmien, resurssien ja kehittämistarpeiden mukaan ja järjestää myös ammatillista jatkokoulutusta.

Humanitaarinen avustustoiminta

Ensihuolto

Ensihuolto tarkoittaa onnettomuuden uhreille, heidän läheisilleen ja auttajille annettavaa monipuolista apua ja tukea. Ensihuollon tehtävät alkavat heti pelastamisen ja fyysisen ensiavun jälkeen, ja työtä jatketaan onnettomuutta seuraavien lähivuorokausien ajan.

Ensihuoltoapua tarvitsevat voivat olla yksittäisiä ihmisiä, perheitä tai yhteisöjä. Apua tarvitaan esimerkiksi tulipaloissa, kadonneiden etsinnöissä, liikenneonnettomuuksissa, suuronnettomuuksissa ja pakolaisten vastaanottamisessa. Ensihuollon tehtäviä ovat esimerkiksi hätämajoitus, vaatetus ja muu aineellinen apu, henkinen tuki, ruokahuolto, neuvonta, käytännön apu, rekisteröinti ja kirjaaminen.

Ensihuollon hälytysryhmät toimivat viranomaisten tukena ja ne hälytetään Vapaaehtoisen pelastuspalvelun hälytysjärjestelmän kautta.

Psykososiaalinen tuki

Psykososiaalisella tuella ja palveluilla tarkoitetaan kaikkea toimintaa, jota järjestetään erilaisten onnettomuuksien ihmisille aiheuttamien seuraamusten sekä psyykkisen stressin lieventämiseksi.

Henkisellä tuella ehkäistään ja lievitetään traumaattisten kriisien jälkivaikutuksia. Koulutuksella ja tukihenkilötoiminnalla tuetaan väestön omatoimista selviytymistä, autetaan onnettomuuden uhreja tai traumaattisen kriisin kokeneita ja tehdään henkisen tuen merkitystä ja palveluja tunnetuiksi.

Psykologien valtakunnallinen valmiusryhmä on ympärivuorokautisessa hälytysvalmiudessa suuronnettomuuksien varalta.

Kotimaan avustustoiminta

SPR voi tarjota aineellista tai psykososiaalista tukea tilanteissa, joissa yksilöä, perhettä tai yhteisöä on kohdannut onnettomuus tai muu yllättävä ja äkillinen avuntarvetta aiheuttava tilanne.

Apua myönnetään välttämättömiin hankintoihin, kuten vaatteisiin, ruokaan, lääkkeisiin ja majoituspalveluihin. Tarvittaessa voidaan tarjota myös talkooapua, ohjausta ja neuvontaa sekä henkistä tukea.

SPR:n ehkäisevät toimintamuodot vaihtelevat paikallisesti tarpeiden ja voimavarojen mukaan. Paikallisesti voidaan järjestää vertaistukitoimintaa, ohjausta ja tukea. Toiminnalla tarjotaan kohtaamisen mahdollisuuksia entistä useammalle avun ja tuen tarvitsijalle sekä uusia mielekkäitä vapaaehtoistoiminnan muotoja.

Suomen Punainen Risti myöntää apua seuraavissa tilanteissa:

- Suomen Punaisen Ristin osastot voivat avustaa viranomaisten tukena äkillisten onnettomuuksien uhreja. Avustusta voidaan myöntää äkillisissä onnettomuus- ja muissa erityistilanteissa, joiden vaikutukset ovat yksilölle tai perheelle kohtuuttomat. Tällaisia tilanteita voivat olla esimerkiksi tulipalo, tulva tai muu luonnononnettomuus, liikenneonnettomuus, rikoksen uhriksi joutuminen tai suuronnettomuus.
- Avustusta voidaan myöntää erityisistä ja perustelluista syistä kriisi- tai onnettomuus-tilanteisiin joutuneiden kuljetuksesta ja matkasta aiheutuviin kustannuksiin sekä muihin tilanteen aiheuttamiin välittömiin maksuihin, esimerkiksi sairaalalaskuihin EU-maiden ulkopuolella. Avustuspäätökset valmistellaan keskustoimistossa yhteistyössä kansainvälisen avun tiimin ja kotimaan valmiustiimin kesken. Pääsihteeri tekee päätökset.

Huono-osaisuutta ehkäisevät hankkeet

Huono-osaisuutta ehkäisevä toiminta kuuluu järjestön auttamisvalmiuteen. Osastoilla on mahdollisuus tehdä määräaikaista hankkeita, joiden avulla tuetaan syrjäytymisvaarassa tai vaikeassa asemassa olevien ihmisten selviytymistä arjessa. Hankkeet ovat osa kotimaan apua, joten niiden toteuttamiseen voidaan hakea rahoitusta katastrofirahastosta.

Rikosuhripäivystys

Suomen Punainen Risti on mukana useiden järjestöjen yhteisessä, Settlementtiliiton koordinoimassa rikosuhripäivystyksessä. Rikosuhripäivystyksen puhelimesta annetaan henkistä tukea, käytännön neuvoja ja apua sekä välitetään tukihenkilöitä rikoksen uhreille. Rikosuhripäivystys pyrkii myös parantamaan rikoksen uhrin asemaa vaikuttamalla asenteisiin ja lainsäädäntöön. Sillä on toimipiste Helsingissä, Joensuussa, Kotkassa, Oulussa, Rovaniemellä, Tampereella, Turussa ja Vaasassa.

Terveys ja huolenpito lähiyhteisössä

VAPAAEHTOISET SOSIAALIPALVELUT

Vapaaehtoisten sosiaalipalvelujen tarkoituksena on tukea ihmisten itsenäistä selviytymistä eri elämäntilanteissa ja lievittää ihmisten yksinäisyyttä. Suomen Punaisen Ristin vapaaehtoiset sosiaalipalvelut tarjoavat tukea kotona ja laitoksissa asuville ihmisille.

Ystävät

Vapaaehtoinen ystävä vierailee yksinäisen vanhuksen, sairaan, vammaisen, maahanmuuttajan, mielenterveyskuntoutujan, vangin tai muun tukea tarvitsevan luona. Hän on kuuntelija ja henkinen tuki. Ystävä voi mm. lukea asiakkaalle päivän lehtiä tai keskustella molempia kiinnostavista aiheista. Yhdessä voidaan myös ulkoilla, käydä kirjastossa ja keksiä monenlaista yhteistä tekemistä. Ystävät voivat toimia saattajina terveyskeskuskäynneillä tai esimerkiksi kauppareissuilla. Saattajana voi toimia vaikkapa vain kerran. Ystäväsuhteet ovat kestoaltaan pitempiaikaisia.

Vapaaehtoista ystävää tarvitaan myös sairaalassa, laitoksessa tai palvelutalossa. Hän tuo tuulahduksen ulkomailmasta sekä tukee asiakkaan itsenäistä selviytymistä ja on samalla hoitohenkilökunnan ja omaisen tukena.

Ikäihmisten toiminta

Toiminnan tavoitteena on tukea ikäihmisten terveyttä, turvallisuutta ja sosiaalista hyvinvointia. Vapaaehtoiset järjestävät kerhoja, retkiä, palvelupäiviä ja monenlaista virkistystä. He lukevat ääneen, ulkoilevat tai vaikkapa jumppaavat ikäihmisten kanssa.

Vankilavierailijat

Vankilavierailijatoiminnan tavoitteena on tarjota vangeille mahdollisuus keskusteluun ja luottamukselliseen ihmissuhteeseen vankilan ulkopuolisen henkilön kanssa. Vapaaehtoiset vankilavierailijat tapaavat vankeja joko kahden kesken tai ryhmässä. Ryhmätoiminta on viime vuosina yleistynyt. Vangeille voidaan järjestää myös erilaisia kursseja.

Vertaistukiryhmät

Punaisen Ristin vertaistukitoiminnassa samankaltaisessa elämäntilanteessa olevat ihmiset kokoontuvat keskustelemaan ja jakamaan kokemuksiaan ryhmässä. SPR tukee vertaistukitoimintaa esimerkiksi järjestämällä tilat ja vapaaehtoisia hoitamaan lapsia sinä aikana, kun vanhemmat ovat vertaistukiryhmässä. Osasto voi perustaa vertaistukiryhmiä tarpeen mukaan. Vertaistukiryhmiä on perustettu esimerkiksi nuorille leskille, miehille ja omaishoitajille sekä mielenterveyskuntoutujille.

Monikulttuurinen toiminta

Toiminnan tarkoituksena on yleisen suvaitsevaisuuden vahvistaminen sekä kanssakäymisen lisääminen kantaväestön ja maahanmuuttajien välillä. Erityisesti tuetaan maahanmuuttajien kotoutumista. Osastot ovat esimerkiksi perustaneet pienryhmiä, järjestäneet juhlia, retkiä, leirejä ja maahanmuuttajien ystävätoimintaa.

Omaishoitajien tukitoiminta

Suomen Punainen Risti auttaa ja tukee vaikeassa elämäntilanteessa olevia vanhuksen, vammaisen lapsen tai pitkäaikaissairaana potilaan omaishoitajia ja heidän perheitään. Arvokasta ja usein raskasta työtä tekevät omaishoitajat tarvitsevat omaa aikaa ja hyvää seuraa jaksakseen arjessa. Tarjolla on ohjausta, neuvontaa, henkistä tukea ja koulutusta sekä vapaaehtoisten vetämää virkistys-, tukihenkilö- ja ryhmätoimintaa.

Pakolaistyö ja kotoutumisen tukeminen

Kymmenet miljoonat ihmiset ovat joutuneet kotiseudultaan pakoon joko maansa sisällä tai ulkopuolelle. Punainen Risti tukee paossa olevia ihmisiä eri puolilla maailmaa monin tavoin. Katastrofiavun lisäksi Punainen Risti huolehtii turvapaikanhakijoiden ja pakolaisten vastaanotosta, perheiden yhdistämisestä, henkilötiedustelusta, kotoutumisen tukemisesta. Työtä tehdään myös turvapaikanhakijoiden ja pakolaisten oikeuksien hyväksi.

Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun liike vahvistaa työtään syrjintää vastaan ja moninaisuuden hyväksi. Toimimalla suvaitsevaisuuden puolesta, rasismia ja syrjintää vastaan edistetään yhdenvertaisuutta ja vahvistetaan ihmisten osallisuuden tunnetta. Tavoitteena on, että järjestön työntekijöiden ja vapaaehtoisten koostumus vastaa koostumusta siinä yhteiskunnassa, missä vaikutamme.

Tukea turvapaikanhakijoille

Punainen Risti puolustaa pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden oikeusturvaa ja ihmisoikeuksia. Vaikutamme Suomessa ja kansainvälisesti inhimillisen ja oikeudenmukaisen pakolaistalouden puolesta. Tehtävänä on myös lisätä ymmärrystä pakolaisuudesta ja sen syistä.

Vastaanottokeskukset

Punainen Risti perustaa ja ylläpitää turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskuksia eri puolilla Suomea. Majoituksen lisäksi turvapaikanhakijat saavat turvapaikkamenettelyn aikana toimeentulotukea ja sairaanhoitoa. Vastaanottokeskuksissa asukkaat osallistuvat työ-, opinto- ja virkistystoimintaan. Vapaaehtoisilla on tärkeä rooli turvapaikanhakijoiden arjessa. Ystävä- ja ryhmätoiminnan lisäksi vapaaehtoiset voivat antaa tietoa Punaisesta Rististä ja sen palveluista.

Kiintiöpakolaisten vastaanotto

Punainen Risti vastaanottaa maahan saapuvat kiintiöpakolaiset lentokentällä. Vapaaehtoiset ovat tärkeä tuki vastaanotossa.

Henkilötiedustelu

Sodan tai luonnononnettomuuden vuoksi yhteyden toisiinsa kadottaneet perheenjäsenet saavat apua Punaisen Ristin henkilötiedustelusta. Kansainvälisen verkoston avulla etsitään kadonneita, palautetaan perheyhteyksiä ja välitetään Punaisen Ristin viestejä silloin, kun posti ja puhelinyhteydet eivät toimi.

Perheenyhdistäminen

Ihmisillä on oikeus saada elää yhdessä perheensä kanssa. Kun perheenjäsenet joutuvat erilleen sotien, konfliktien tai luonnononnettomuuksien takia, Punainen Risti toimii eri tavoin perheiden yhdistymiseksi. Suomessa huolehdimme pakolaisten perheenyhdistämisen matkajärjestelyistä, neuvomme ja autamme erilleen joutuneita perheenjäseniä.

Rasismin vastainen toiminta

Punaisen Ristin valtakunnallinen rasisminvastainen kampanja on joka vuosi YK:n rasisminvastaisena päivänä 21.3. Vapaaehtoiset järjestävät tapahtumia. Kouluille tarjotaan malleja ja tehtäviä rasismin ja syrjinnän käsittelemistä varten. Rasismin ja syrjinnän vastainen toiminta on osa Punaisen Ristin ja Puolikuun liikkeen ydintä.

Kotoutuminen

Punainen Risti kouluttaa ystäviä ja tukihenkilöitä Suomeen kotoutuville ihmisille ja järjestää heille yhteistä vapaa-ajan toimintaa. Vapaaehtoiset ovat mukana vahvistamassa maahan muuttaneiden ja heidän perheidensä voimavaroja esimerkiksi kieli- ja läksykerhoilla, järjestämällä leirejä ja retkiä, kansainvälisiä klubeja tai asumisapua.

21.3.

YK:n rasisminvastaista päivää vietetään vuosittain 21.3. eri puolilla Suomea myös järjestössämme.

TERVEYDEN EDISTÄMINEN

Vapaaehtoisilla terveyspalveluilla edistetään ja ylläpidetään väestön terveyttä ja turvallisuutta antamalla tukea, jakamalla tietoa ja opettamalla käytännön taitoja.

Terveyspistetoiminta

Terveyspisteet ovat Punaisen Ristin osastojen toimintaa. Tavoitteena on tukea omalla alueella väestön terveyttä ja hyvinvointia sekä ehkäistä terveysongelmia. Terveyspisteistä on tarkoitus kehittää hyvinvointipisteitä, jotka tukevat alueen väestön hyvinvointia laajalaisesti.

Terveyspisteet tarjoavat maksutonta terveyteen liittyvää ohjausta ja neuvontaa sekä verenpaineen mittausta. Niissä järjestetään ryhmätoimintaa, teematilaisuuksia ja osallistutaan valtakunnallisiin tapahtumiin. Terveyspisteessä toimivat vapaaehtoiset ovat terveydenhuollon ammattilaisia, terveydenhoitajia tai sairaanhoitajia, jotka antavat aikaansa ja osaamistaan paikallisväestön hyvinvoinnin hyväksi.

Koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisy

Suomen Punainen Risti on mukana valtakunnallisessa kotitapaturmien ehkäisykampanjassa. Kampanja kouluttaa, järjestää seminaareja ja tuottaa materiaalia sekä suurelle yleisölle että ammattilaisille kannustaen toimijoita yhteistyöhön tapaturmien ehkäisemiseksi.

Hiv/aids -ohjelma

Hiv/aids -työn tavoitteena on ehkäistä hiv-infektion ja muiden seksitautien leviämistä sekä tukea tartunnan saaneita, heidän läheisiään ja tartuntaa pelkääviä. Hiv/aids -ohjelmaan kuuluvat muun muassa SPR:n valtakunnallinen hiv-neuvontapuhelin, tukihenkilötoiminta, Pluspisteet, kouluissa tehtävä valistus sekä kesäkumikampanja. Hiv/aids -ohjelman tarjoamat palvelut ovat maksuttomia.

Vapaaehtoisia, pääasiassa terveydenhuollon ammattilaisia, koulutetaan toimimaan Pluspisteissä, tukihenkilöinä sekä valtakunnallisessa puhelinpäivystyksessä (020 327 000). Pluspisteissä saa mm. maksuttoman hiv-vasta-ainetestin ja henkilökohtaista neuvontaa nimettömänä. Hiv-tartunnan saaneella, hänen läheisellään tai tartuntaa epäilevällä on mahdollisuus saada henkilökohtainen tukihenkilö.

Pluspisteitä on Joensuussa, Jyväskylässä, Kuopiossa ja Seinäjoella. Pluspisteissä voi asioida ilman ajanvarausta.

Koulutetut vapaaehtoiset pitävät luentoja hi-viruksesta ja aidsista sekä antavat kondomiajokorttikoulutusta mm. kouluissa ja oppilaitoksissa. Lisäksi SPR osallistuu kesäisin kesäkumikampanjaan tiedottamalla, jakamalla kondomeja sekä järjestämällä kondomiajokorttitestejä festarikävijöille.

Päihdetyö

Suomen Punaisen Ristin päihdetyön toimintamuotoja ovat ehkäisevä työ, tukeva ja ohjaava päihdetyö sekä ajankohtaiset hankkeet. Tavoitteena on, että ihmiset tiedostavat päihteiden aiheuttamat haitat ja tekevät terveyttä edistäviä valintoja. Punainen Risti ei hyväksy huumeiden käyttöä, mutta auttaa avun tarvitsijoita.

Päihdeneuvojat tekevät ehkäisevää työtä kouluissa, alueensa verkostoissa ja toimintaryhmissä. Ehkäisevää työtä tukemaan on tuotettu aineistoja.

Päihteiden käyttöön puuttumista tukeva Varhaisen Puuttumisen (VarPu) malli antaa valmiuksia tunnistaa päihteiden käyttöä, kohdata käyttäjiä ja ohjata heitä hoitoon. Koulutetut vapaaehtoiset käyttävät VarPu-mallia vapaaehtoistehtävissään, työssään ja lähiyhteisössään.

Päihdetyön vapaaehtoiset kohtaavat tuhansia ihmisiä useilla kymmenillä festivaaleilla. SPR ylläpitää myös viranomaisten ja käytännön työtä tekevien välistä Nopean viestinnän verkostoa, jonka kautta tiedotetaan uusia psykoaktiivisia aineita tai käyttötrendejä koskevista havainnoista. SPR on mukana aktiivisesti päihdealan toimijoiden yhteistyöhankkeissa.

Ehkäisevän päihdetyön teemaviikolla (vko 45) osastot pitävät esimerkiksi aamunavauksia kouluilla päihteistä.

Nuorisotoiminta

Suomen Punaisen Ristin nuorisotoiminta perustuu järjestön arvoihin ja periaatteisiin. Nuoret toimivat ja vaikuttavat suvaitsevaisen ja monikulttuurisen maailman puolesta. Toiminnan sisällöt nousevat järjestön ydintehtävistä: ensiapu ja valmius, terveys ja turvallisuus, kansainvälinen toiminta ja humanitaariset arvot.

Keskeisiä toimintamuotoja ovat ryhmätoiminta, leirit, lyhytkestoinen narikkatoiminta ja projektit. Nuorisotoiminnan myötä Punainen Risti saa uusia jäseniä ja toimijoita tukemaan järjestöä. Samalla edesautetaan järjestön kehittymistä ja uusiutumista. Osastoissa nuoret ideoivat ja suunnittelevat toimintaansa itse, mutta tarvitsevat rinnalleen myös aikuisia.

Punainen Risti tukee vaikeisiin elämäntilanteisiin joutuneita nuoria muun muassa nuorten turvatalojen kautta.

Reddie Kids, varhaisnuorten kerho

Reddie Kids -kerhoissa 7-12 -vuotiaat seikkailevat Reddie-koiran kanssa ja tutustuvat leikin lomassa Punaisen Ristin toimintaan ja arvoihin. Kerhoja ohjaavat yli 15-vuotiaat ohjaajat, jotka ovat käyneet ohjaajakoulutuksen. Kerhossa varhaisnuoret tutustuvat perusensiapuun, esimerkiksi haavan hoitoon, hätänumeroon, nenäverenvuodon tyhdyttämiseen. Ystävyydestä, erilaisuudesta ja kiusaamisesta keskustellaan harjoitusten kautta. Reddie Kids -kerhon ohjelma vaihtelee paikallisen tarpeen mukaan, mutta seuraa kerhon kolme teemaa: Punainen Risti, ensiapu ja suvaitsevaisuus.

Varhaisnuoret voivat myös suorittaa taitomerkkejä Punaisen Ristin eri aihealueilta.

Nuorisoryhmä

Varhaisnuoret voivat siirtyä nuorisoryhmään jatkamaan toimintaansa Punaisessa Ristissä. Nuoria kannustetaan vaikuttamaan lähiympäristössä ja ottamaan kantaa paremman arjen ja heikompien puolesta. Nuorisoryhmä on ensisijaisesti tarkoitettu 13-17 -vuotiaille.

Osaston nuorisoryhmä kokoontuu säännöllisesti. Ryhmäiltojen aiheita ovat ensiapu, kansainvälisyys, suvaitsevaisuus, sekä päihde- ja terveyskasvatus. Osa nuorisoryhmistä keskittyy toiminnassaan tiettyyn aiheeseen, esimerkiksi ensiapuun tai humanitaariseen oikeuteen. Nuorisoryhmät voivat järjestää narikkatempauksia, ja ne ovat tiiviisti mukana mm. Nälkäpäiväkeräyksissä ja osastojen omissa kampanjoissa. Nuorisopromo tai osaston nuorisovastaava voi ohjata tai koordinoida nuorisoryhmän toimintaa.

Narikka, lyhytkestoinen toiminta

Punaisessa Ristissä lyhytkestoista vapaaehtoistoimintaa kutsutaan Narikaksi. Narikka-toimintaan voi tulla mukaan vaikka vain tunniksi kerrallaan. Nälkäpäivänä kerääminen on tyyppillinen tehtävä. Narikka-tapahtumia toteuttamalla Punaisen Ristin paikallinen osasto tekee toimintaansa tunnetuksi ja saa mukaan uusia vapaaehtoisia. Narikassa Punaisen Ristin toiminta on valmiiksi pilkottu selkeisiin tehtäviin, joihin on helppo kutsua ihmisiä mukaan.

Narikka-tapahtuma kannattaa toteuttaa Punaisen Ristin vuosikellon mukaisena teemapäivänä, jolloin Narikka-toimintaa ovat tukemassa valtakunnallinen tiedotus, ohjeet ja valmiit materiaalit. Kaikkein yksikertaisimmin Narikkaan voi osallistua internetissä sosiaalisen median parissa. Esimerkiksi Nälkäpäivänä voi lahjoittaa katastrofirahastoon, rasisminvastaisella toimintaviikolla luovuttaa omat ennakkoluulonsa ja Maailman aids-päivänä suorittaa kondomiajokortin. Nämä tehtävät löytyvät Punaisen Ristin internetsivuilta ja niistä on helppo tiedottaa myös osaston omilla internetsivuilla.

Narikka tempauksia ovat esimerkiksi vanhainkodin valtaus, ennakkoluulojen vastaanottaminen ja hävittäminen, hiljainen mielenilmaus sotien siviiliuhrien puolesta, Operaatio Nälkäpäivä sekä kondomiajokortti. Nuorisopromo voi koordinoida ja järjestää Narikka-tempauksia yhdessä osaston eri toimintaryhmien kanssa.

Leiritoiminta

Suomen Punainen Risti järjestää leirejä niin lapsille kuin nuorillekin. Paikallisosastojen ja piirien leireillä teemat voivat vaihdella leiriläisten toiveiden ja tarpeiden mukaan: erilaisuus, kansainvälisyys, ensiapu tai pelastuspalvelu. Leiritoiminnan sisältöihin kuuluvat sosiaaliset taidot, yhteishengen luominen, ensiaputaitojen oppiminen, yhdenvertaisuuden sisäistäminen, tutustuminen järjestöön ja sen kansainväliseen verkostoon.

Useimmiten leirit ovat kesällä. Ne kestävät yleensä muutamasta päivästä viikkoon. Leireille kutsutaan maahan muuttaneita ja vieraita eri maiden Punaisista Risteistä tai Puolikuista.

Kansainvälinen toiminta

Punaisen Ristin kansainvälisen nuorisotoiminnan tarkoituksena on lisätä nuorten kansainvälistä vuorovaikutusta ja kehittää keskinäistä yhteisymmärrystä. Nuoret voivat tutustua toisten maiden aatteellisiin, sosiaalisiin ja kulttuurisiin oloihin, nuorisotoimintaan ja inhimillisyyteen perustuvaan humanitaariseen apuun.

Suomen Punaisen Ristin kansainvälisen nuorisotoiminnan toimintamuodot ovat kansainväliset nuorisovaihdot, nuorisohankkeet, nuorisodelegaattitoiminta, vapaaehtoisten opintomatkat ja Suomen Punaisen Ristin yhteistyöohjelmat eri kansallisten yhdistysten kanssa. Lisäksi nuoret voivat hakea vapaaehtoisvaihtoon (European Voluntary Service, EVS) toiseen Punaiseen Ristiin EU:n alueella. Näitä vapaaehtoisvaihtoja koordinoivat piirit ja keskustuimisto.

Suomen Punaisen Ristin nuorisodelegaattit ovat 20-28 -vuotiaita nuorisojäseniä, jotka on valittu ja koulutettu toimimaan nuorisodelegaatteina järjestökehitystehtävissä. Lisäksi he toimivat vapaaehtoisina erilaisten opinto- ja työryhmämatkojen ohjaajina/vetäjinä. Nuorisodelegaattikurssin pääsyvaatimuksia ovat 20-28 vuoden ikä, englannin kielen taito ja kokemus vapaaehtoistoiminnasta.

Kouluyhteistyö

Koulujen kanssa tehtävän yhteistyön kautta Suomen Punainen Risti vahvistaa humanitaarisia arvoja yhteiskunnassa sekä tekee ohjelmiaan tunnetuiksi nuorten keskuudessa. Viestinnällä, yhteisillä tapahtumilla, teemapäivillä ja kursseilla käsitellään mm. ensiapua, turvallisuutta, kansainvälistä humanitaarista oikeutta. Kouluille ja opettajille tarjotaan koulutuspaketteja mm. ensiavusta ja terveyden edistämisestä, opetusaineistoja sekä valtakunnallisiin kampanjoihin liittyviä toiminta-aineistoja.

Suomen Punaisen Ristin laitokset

Veripalvelu

Suomessa veripalvelutoiminta on alusta asti perustunut vapaaehtoiseen, maksuttomaan verenluovutukseen. Vuonna 1948 toimintansa aloittaneella Suomen Punaisen Ristin Veripalvelulla on tällä hetkellä kiinteä veripalvelutoimisto 16 paikkakunnalla. Sen lisäksi liikkuva veripalvelu järjestää vuosittain ympäri Suomen yli 1000 verenluovutustilaisuutta, joissa Punaisen Ristin vapaaehtoiset toimivat apuna.

Noin 160 000 eri henkilöä luovuttaa vuosittain verta kaikkiaan noin 275 000 pussia. Toiminta mitoitetaan vastaamaan suomalaisten sairaaloiden veren käyttöä. Yhdestä luovutetusta veripussista on apua useammalle potilaalle, koska luovutettu veri jaetaan punasoluiksi, verihiutaleiksi ja plasmaksi. Potilaalle annetaan vain sitä osaa verestä, jota hänen hoitonsa vaatii.

Sairaalat maksavat Veripalvelulle tilaamistaan valmisteista ja palveluista. Veripalvelun toimintaa ei rahoiteta SPR:n varoilla eikä muulla ulkopuolisella rahoituksella.

Suomen Punaisen Ristin Veripalvelua arvostetaan myös maamme rajojen ulkopuolella. Se on tiiviisti mukana alan kansainvälisessä yhteistyössä.

www.veripalvelu.fi, www.blodtjanst.fi
www.sovinkoluovuttajaksi.fi

Nuorten turvatalot

Nuorten turvatalot antavat apua ja tukea alle 19-vuotiaille nuorille ja heidän perheilleen erilaisissa pulma- ja kriisitilanteissa. Turvatalot tarjoavat keskusteluapua, mahdollisuuden selvittää perhetilannetta ja tarvittaessa myös tilapäisen yöpymispaikan nuorille.

Punaisella Ristillä on turvatalo Helsingissä, Espoossa, Vantaalla, Tampereella ja Turussa. Turvatalossa työskentelee kriisi- ja perhetyöntekijöiden rinnalla myös vapaaehtoisia.

[www.punainenristi.fi/Apuja ja tukea/Nuorten turvatalot](http://www.punainenristi.fi/Apuja_ja_tukea/Nuorten_turvatalot)

Kontti-ketju

Kontti on Suomen Punaisen Ristin kierrätystavaratalo. Konteissa myydään Punaiselle Ristille lahjoitettua tavaraa: vaatteita, kodin käyttötavaroita, lasten vaatteita ja tarvikkeita, urheiluvälineitä, astioita, lahjatavaroita, kirjoja, huonekaluja.

Kontteihin otetaan jatkuvasti lahjoituksina vastaan ehdottoman ehjää ja käyttökuntoista tavaraa. Lahjoituksina saadut tavarat päätyvät joko Konttiin myyntiin tai ne annetaan apua tarvitseville. Suomessa Punaisen Ristin tavaralahjoituksia voivat saada esimerkiksi perheet, joiden koti on palanut tulipalossa. Maailmalle apua lähetetään sotien ja luonnonkatastrofien uhreille.

Konttien tuotto jaetaan kolmeen osaan: 50 prosenttia käytetään Punaisen Ristin ohjelmatyöhön paikallisen piirin alueella, 25 prosenttia menee järjestön katastrofirahastoon ja loput 25 prosenttia Kontti-toiminnan kehittämiseen.

Kontti työllistää vaikeasti työllistyviä henkilöitä. Kontissa työllistetyille tarjotaan tukea ja koulutusta sekä muita valmiuksia työelämään. Työllistämishanke toteutetaan yhteistyössä työvoimahallinnon kanssa.

[www.punainenristi.fi/Punainen Risti/Kontti-kierrätystavaratalot](http://www.punainenristi.fi/Punainen_Risti/Kontti-kierrätystavaratalot)